

Il-Professur Nikola Zammit

1815-1899

Mitt sena ilu, fid-29 ta' Lulju 1899, miet it-Tabib Nikola Zammit, Professur tal-Filosofija fl-Università ta' Malta. Għal 60 sena shah wara mewtu kien kważi ntesa għal kollox... ftit li xejn kien jissemma, meta, fl-1959, kont ġejt avviċinat mis-Sur Ĝużè Cardona (illum mejjet) biex flimkien infakkru bil-kbir u kif jistħoqqu l'il dan il-ġħaref Siġġiewi minsi.

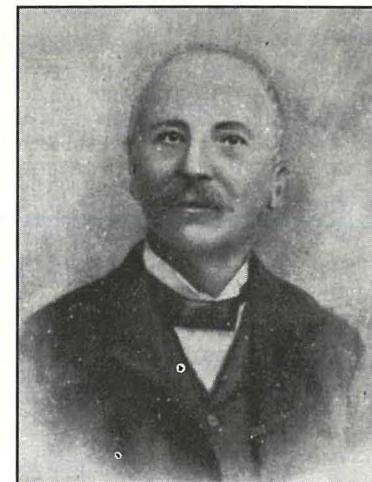
Dak iż-żmien jiena kont amministratur tal-Ġunta Amministrativa ta' l-Azzjoni Kattolika – Fergha Rġiel u Fergha Guvintur – u flimkien mal-Kappillan Dun Pawl Attard, li kien ukoll l-Assistent Ekklejżjastiku taż-żewġ Ċirkoli u President tal-Ġunta Amministrativa, ilqajna bil-qalb is-suggeriment ta' Ĝużè Cardona – habib tagħna t-tnejn – u nhar il-Hadd 29 ta' Novembru 1959, iż-żewġ Ċirkoli (Piju XI) tagħna organizzaw l-ewwel Akademja Kommemorattiva li qatt saret f'Gieħ il-Professur Nikola Zammit, f'għeluq is-sittin sena minn mewtu, fl-Oratorju tal-Parroċċa, taht il-Presidenza tal-W. Reverendu Kappillan Dun Pawl Attard.

F'dik l-Akkademja kien ġie inawgurat is-Siġġiewi Choir, imwaqqaf fil-parroċċa minn Dun Danjel Farrugia li ha hsieb imexxi l-orkestra wkoll.

Saru diskorsi minn Dun Ĝużzepp Aquilina D.D. u Ĝużè Cardona, waqt li Pawlu Aquilina qara siltiet mix-xogħlijiet tal-Professur Zammit. Patri G. Delia SJ u Karmenu Vassallo qraw il-poeżiji tagħhom, "Lil Professur Nikola Zammit" u matul il-programm indaqqu jew tkantaw siltiet mużikali ta' Charles Gounod, Giuseppe Verdi, Alfonso Gibilaro u Giacomo Puccini. Ha sehem it-Tenur Robert Vella.

minn
PAWLU AQUILINA

Bis-sahha ta' din it-tqanqila, f'għeluq il-160 sena minn twelidu, l-“Għaqda Kulturali Siġġiewi” għamlet Akademja Mužiko-Letterarja fil-Knisja Arċiċpretali nhar is-16 ta' Novembru 1975 – fuq l-istess linji ta' l-ewwel Akademja, u fl-4 ta' Ġunju 1977 din l-istess Għaqda rnexxielha twaqqaqaf il-Monument tal-Professur Nikola Zammit, fit-triq li ġgib ismu.

Il-Professur Nikola Zammit, M.D.

min kien il-professur **NIKOLA ZAMMIT**

(*Dan it-tagħrif ingħabar u deher għall-ewwel darba għall-Akkademja tad-29 ta' Novembru 1959, erbgħin sena ilu).*

Il-Professur Nikola Zammit, M.D., twieled is-Siġġiewi fl-20 ta' Novembru 1815, minn ġiovanni Zammit u Vincenza Vella. Ha l-Lawrja fil-Mediċina fl-1839 u hadem għal xi żmien ta' Tabib f'rahal twelidu. Mar joqghod il-Belt u ntefa' għall-kitba; fl-1846 hareġ l-ewwel gazzetta bl-isem ta' "Rivista". Fl-1849 ġie magħżul Assistent Superintendent u Tabib tal-Ħabs. Fl-1852 iżżewwiegħ lil Melita Schranz, bint il-magħruf pittur ġiovanni Schranz. Lahaq *Head Guardian of Aqueducts* fl-1856 u dam f'din il-kariġa sa l-1869, meta l-Gvern abolixxa dan l-impjieg. Baqa' jikteb u jagħmel xogħlijiet arkitettoniċi u fl-1876, ghall-ġherf tiegħu, ġie maħtur Professur tal-Filosofija fl-Università tagħna. Fl-1888 kiteb il-*magnum opus* tiegħu: *Pensieri d'un Retrogrado*. Irtira minn Professur fl-Università fl-1890, meta kellu 75 sena. Miet disa' snin wara, fid-29 ta' Lulju 1899, f'Tas-Sliema. Indifien kif xtaq f'rasha twelidu, is-Siġġiewi, li tant ħabb u sebbah u għamillu ġieħ.

Il-portiku tal-knisja tas-Sigġiewi fuq disinn tal-Professur Nikola Zammit. (Ritratt meħud fl-1958)

**LISTA TA' XOGHLIJIET
TAL-PROFESSUR
NIKOLA ZAMMIT M.D.**

1846: Pubblikazzjoni tal-perjodiku *RIVISTA*.

1855: *Ricerche Idrauliche ecc*

1858 *Memorie del Centenario di S. Paolo.*

1863: Kollaboratur fl-ARTE.

1864: *Discorso per l'apertura della Società Maltese di Scienze e Lettere.*

1867: *Malte et son Industrie.*

1872: Kollaboratur f'LA FENICE.

1875: *Drenaggio, Suoi Rapporti colla Vita ecc.*

1877: *Prolusione al Corso di Filosofia.*

1877: *Discorso per il Conferimento della Laurea.*

1877: *La Contessa Maria Antonia Sceberras Bologna.*

1878: *Ai Funerali di Pio IX.*

1879: *Al Rinnovamento del Corso Accademico.*

1880: *All'Apertura del Conservatorio Bugeja.*

1880: *Di Francesco Saverio*

Schembri, M.D.

1880: *Angelica o La Sposa della Musta.*

1881: *Discorso: Dio e la Scuola.*

1882: *Discorso: Dio e la Vita.*

1883: *Il Conservatorio Bugeja.*

1885: *In morte del Prof. Don A. Albanese, D.D.*

1886: *Discorso: Alla Clase di Filosofia.*

1886: *Malta e Sue Industrie.*

1888: *Pensieri d'Un Retrogrado.*

U ghadd bla tarf ta' artikoli f'diversi

gazzetti u Diskorsi inediti.

**XOGHLIJIET
FL-ARKITETTURA**

~~Il-Portiku u n-Navijiet ta' S. Nikola, is-Sigġiewi.~~

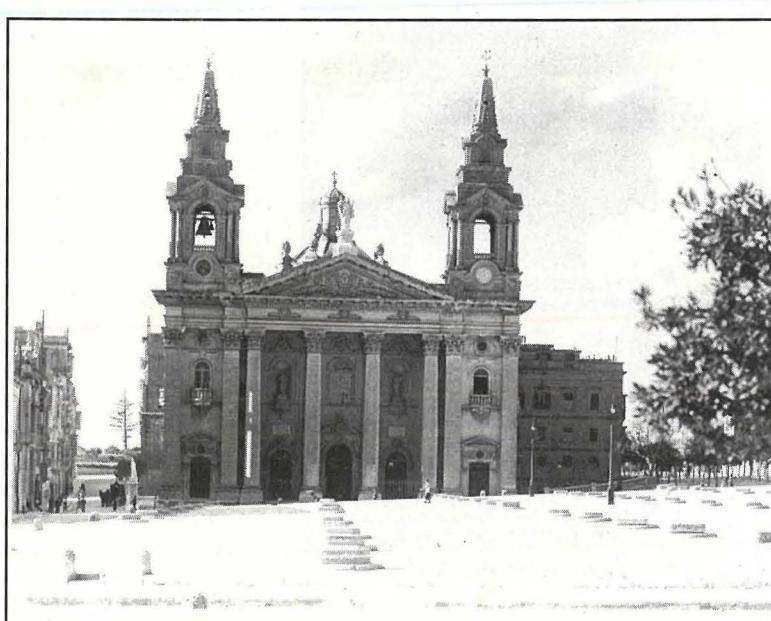
Il-Faċċata tal-Kolleġġjata ta' S. Pawl, il-Belt Valletta.

Il-Faċċata ta' Sta. Katerina, Żurrieq.

Il-Faċċata ta' S. Publiju, il-Furjana.

Ristawrazzjoni tal-Knisja ta' S. Pietru, Marsaxlokk.

U mijiet ta' disinji għall-apparati, tużelli, armar, kappelli, ventartali, tapezzeriji u pavimenti għal bosta knejjes, u għall-familji.

Il-faċċata ta' San Publiju, il-Furjana fuq disinn tal-Professur Nikola Zammit. (Ritratt meħud fl-1958)